ÚPRAVA PRÁV A POVINNOSTÍ K MALOLETÝM DEŤOM

(informatívna brožúra)

CENTRUM
PRÁVNEJ POMOCI

Rodičia maloletých detí, ktorí spolu nežijú, môžu sa **kedykoľvek** dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. **V takom prípade súd na pojednávaní schváli rodičovskú dohodu.**

Ak sa však rodičia nedohodnú, súd upraví ich rodičovské práva a povinnosti, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti, určí výšku výživného, kto bude zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok, ako aj to, ako sa bude rodič, ktorému deti neboli zverené do osobnej starostlivosti s nimi stretávať.

Miestne príslušným súdom na podanie tohto návrhu je okresný súd, v obvode ktorého má maloleté dieťa svoje bydlisko. Konania vo veciach starostlivosti o maloleté deti sú od poplatku oslobodené. Uvedené platí aj v prípade podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

Vyživovacia povinnosť voči maloletým deťom

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je ich zákonnou povinnosťou, ktorá trvá do času, **kým deti nie sú schopné samé sa živiť**.

Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu. Suma životného minima sa aktualizuje vždy k 01.07. príslušného kalendárneho roka. Napr. za r. 2019 predstavuje sumu 95,96 € mesačne, ak ide o zaopatrené neplnoleté dieťa. Vyživovacia povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% je tak 28.78 €/mesačne.

Pri určení výživného súd prihliadne na odôvodnené pomery oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča. Súd prihliada napr. aj na to, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktorý povinný na seba berie.

Základné formálne náležitosti návrhu (členenie):

- označiť súd, na ktorý je návrh podávaný,
- označiť účastníkov ako žalobca (tzn. navrhovateľ) a žalovaný (tzn. odporca), a to meno, priezvisko, dátum narodenia, trvalé bydlisko, prípadne súčasnú adresu ak je iná ako trvalé bydlisko, údaj o štátnom občianstve,
- označiť maloleté deti, a to meno, priezvisko, dátum narodenia, trvalé bydlisko, prípadne súčasnú adresu ak je iná ako trvalé bydlisko, údaj o štátnom občianstve,
- označenie návrhu ako „Návrh na úpravu práv a povinností k maloletým deťom“,
- opis okolností,
- návrh na vyhlásenie rozsudku, ktorý môže byť aj v znení: *„Maloletý - meno priezvisko, nar. XX.XX.XXXX a maloletý - meno priezvisko, nar. XX.XX.XXXX sa* ***zverujú*** *do osobnej starostlivosti navrhovateľa, ktorý ho bude* ***zastupovať a spravovať jeho majetok****. Súd zaväzuje otca/matku prispievať na maloletého - meno priezvisko, nar. XX.XX.XXXX mesačným* ***výživným*** *vo výške 100,- €, splatným vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa. Matka/otec je oprávnená/ý* ***stretávať sa*** *s maloletým - meno priezvisko, nar. XX.XX.XXXX každú párnu sobotu v mesiaci od 10:00 hod. do 18:00 hod.“*
- dátum a podpis osoby, ktorá návrh podáva (prípadne splnomocneného zástupcu).

K návrhu je potrebné priložiť najmä:

- rodné listy maloletých detí,
- potvrdenie o poslednom spoločnom pobyte manželov (napr. potvrdenie obce, že manželia mali na nejakej adrese spoločný trvalý/prechodný pobyt),
- potvrdenie o príjme za posledných 12 mesiacov – napr. to môže byť potvrdenie zamestnávateľa, potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o poberaní dávok a príspevkov, potvrdenie Sociálnej poisťovne o poberaní dávok, daňové priznanie,
- rozpis opodstatnených výdavkov na vedenie domácnosti – napr. poplatky spojené s užívaním bytu, TV + internet, poistenie domácnosti, poplatky za odpad a miestne dane,
- rozpis opodstatnených výdavkov na deti – napr. stravné v školskom zariadení, lieky, životné poistenie, krúžky a mimoškolské poplatky, ošatenie + obuv, hygiena, vreckové.

Dôležité:

Právo na výživné sa nepremlčuje. Je ho však možné priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné na maloleté dieťa možno priznať najdlhšie po dobu 3 rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. K zmene výšky výživného môže dôjsť aj bez návrhu, tzn. že rodičia maloletých detí predložia súdu na schválenie rodičovskú dohodu.

Zníženie, zvýšenie alebo zrušenie vyživovacej povinnosti

Pri zmene pomerov sa prihliada na vývoj životných nákladov. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane oprávneného (napr. zvýšenie výdavkov v súvislosti s prechodom na iný stupeň školskej dochádzky, zhoršením zdravotného stavu a pod.) resp. okolnosťami na strane povinného (napr. dlhodobá PN, vznik ďalšej vyživovacej povinnosti a pod.) alebo objektívne - vývojom životných nákladov. Súd je povinný podrobne skúmať okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného.

Zmena výšky výživného je možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov. Pri výživnom na maloleté dieťa je možné výživné zvýšiť/znížiť spätne tri roky od podania návrhu, ak sú však na to *dôvody hodné osobitného zreteľa*. Ak dôjde k zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia.

Neplnenie si vyživovacej povinnosti, ktorú určil súd je v zmysle Trestného zákona trestným činom. Oprávnený (ten kto má nárok na výživné alebo jeho zákonný zástupca pri deťoch) môže podať na polícií alebo prokuratúre trestné oznámenie. Trestný čin zanedbania povinnej výživy je spáchaný vtedy, ak aspoň dva mesiace nebolo zaplatené výživné.

Vyživovaciu povinnosť možno zrušiť podaním návrhu na súd, a to v prípade ak je dieťa plnoleté a už nechodí do školy. Pokiaľ dieťa naďalej navštevuje strednú alebo vysokú školu, stále je potrebné dodržiavať súdom určenú vyživovaciu povinnosť.

Neodkladné opatrenie

Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa podáva len vtedy, ak je potrebné, aby boli po začatí konania, t. j. od podania návrhu do rozhodnutia vo veci samej, dočasne upravené pomery účastníkov. Neodkladné opatrenie nariadi súd na návrh aj keď v konaniach súdu vo veciach starostlivosti o maloleté deti nie je takýto návrh potrebný, keďže v zmysle Civilného mimosporového poriadku ide o konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu.

Neodkladným opatrením môže súd nariadiť účastníkom aby:

- platili výživné v nevyhnutnej miere,
- odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Ak súd rozhoduje o neodkladnom opatrení, o návrhu na neodkladné opatrenie rozhodne najneskôr do 30 dní od podania návrhu.

Upozornenie: Táto brožúra má výlučne informatívny charakter. Je všeobecnej povahy, a teda nemusí zohľadňovať osobitosti konkrétneho prípadu. Z tohto dôvodu Vám odporúčame vyhľadať ohľadom riešenia Vášho problému kvalifikovanú právnu pomoc.

Zdroj:
platné právne predpisy Slovenskej republiky
internet: www.epi.sk, www.najpravo.sk, www.socpoist.sk
zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimisporový poriadok

Kancelárie CPP:

CPP - Kancelária Bratislava Račianska 71 810 05 Bratislava 15 Email: info.ba@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP - Kancelária Rimavská Sobota** Čerenčianska 20 979 01 Rimavská Sobota Email: info.rs@centrumpravnejpomoci.sk
CPP - Kancelária Banská Bystrica Skuteckého 30 974 01 Banská Bystrica Email: info.bb@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP- Kancelária Svidník** Sov. Hrdinov 102 089 01 Svidník Email: info.sk@centrumpravnejpomoci.sk
CPP - Kancelária Humenné Lipová 1 066 01 Humenné Email: info.he@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP- Kancelária Trenčín** Hviezdoslavova 3 911 01 Trenčín Email: info.tn@centrumpravnejpomoci.sk
CPP - Kancelária Košice Murgašova 3 040 41 Košice Email: info.ke@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP- Kancelária Trnava** Pekárska 11 917 01 Trnava Email: info.tt@centrumpravnejpomoci.sk
CPP - Kancelária Liptovský Mikuláš Kollárova 2 031 01 Liptovský Mikuláš Email: info.lm@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP- Kancelária Tvrdošín** Medvedzie 132 027 44 Tvrdošín Email: info.ts@centrumpravnejpomoci.sk
CPP - Kancelária Nitra Štefánikova trieda 88, P.O.BOX 7 949 03 Nitra 3 Email: info.nr@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP- Kancelária Žilina** P.O.Hviezdoslava 690/6 011 00 Žilina Email: info.za@centrumpravnejpomoci.sk
CPP - Kancelária Prešov Masarykova 10 080 01 Prešov Email: info.po@centrumpravnejpomoci.sk	**CPP - Kancelária Žiar n/Hronom** SNP 613/124 965 01 Žiar nad Hronom Email: info.zh@centrumpravnejpomoci.sk

CPP - Kancelária Komárno
Župná ul. 14
945 01 Komárno
Email: info.kn@centrumpravnejpomoci.sk

CALL CENTRUM
0650 105 100

Konzultačné dni:

Pondelok:	**8:00 – 15:00 h**
Streda:	**8:00 – 16:00 h**

Informačná kancelária – úradné hodiny:

Pondelok:	**8:00 – 15:00 h**
Utorok:	**8:00 – 15:00 h**
Streda:	**8:00 – 16:00 h**
Štvrtok:	**8:00 – 15:00 h**
Piatok:	**nestránkový deň**

www.centrumpravnejpomoci.sk

info@centrumpravnejpomoci.sk

Facebook: Centrum právnej pomoci